

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **S. P.,** zastoupený Mgr. Ondřejem Ambrožem, advokátem, se sídlem AK Felix a spol., Praha 5, U Nikolajky 5, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2004, č. j. 9 Az 35/2003 - 48, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna zástupci stěžovatele Mgr. Ondřejovi Ambrožovi, advokátovi, AK Felix a spol., Praha 5, U Nikolajky 5, **se stanoví** ve výši 2150 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 9. 7. 2001, č. j. OAM-6301/VL-11-12-2001, rozhodl žalovaný tak, že návrh na zahájení řízení o udělení azylu se zamítá jako zjevně nedůvodný podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), přičemž účastník řízení nesplňuje důvody udělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a na cizince se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Žalovaný své rozhodnutí opřel o zjištění, že žalobce přicestoval na území České republiky přes Polsko, které Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi. Rozklad podaný žalobcem proti uvedenému rozhodnutí ministr vnitra svým rozhodnutím ze dne 26. 11. 2002, č. j. OAM-281/AŘ-2002, zamítl.

Ve včas podané žalobě napadl žalobce posledně citované rozhodnutí, neboť se žalovaný jeho žádostí o udělení azylu nezabýval odpovědně a svědomitě, nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, nedal možnost žalobci před vydáním rozhodnutí vyjádřit se k jeho podkladu i ke způsobu jeho zjištění, odůvodnění napadeného rozhodnutí žalobce nepřesvědčilo o jeho správnosti a postupu správního orgánu a žalovaný se v něm nevypořádal se všemi provedenými důkazy a tím nesplnil povinnost uloženou mu v ust. § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46 a § 47 odst. 3 zák. č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“). Dále uvedl, že se domnívá, že splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu stanovené v § 12 zákona o azylu a že u něj existuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona. Pokud jde o skutkové důvody, na jejichž základě žalobce tvrdí uvedená porušení zákona, odkázal na svoji žádost o udělení azylu v České republice, protokol o pohovoru a ostatní spisový materiál vedený v souvislosti s jeho řízením o udělení azylu. V doplnění žaloby ze dne 8. 3. 2004 žalobce uvedl, že žádost o azyl podal ihned při svém vstupu do České republiky. Přicestoval sice přes území Polska, nicméně cestoval v přímé autobusové lince směřující do České republiky, která na území Polska měla jen dvě velmi krátké přestávky, které jsou navíc povinné u všech dálkových spojů, a neměl tedy čas žádat o azyl v Polsku. Navíc v Polsku, kde se snažil v minulosti podnikat, mu byly kladeny četné překážky. Žalobci se jevilo označení Polska za tzv. bezpečnou třetí zemi nepřesné a pochybné. V této souvislosti poukázal na skutečnost, že žádný právní předpis neurčuje seznam třetích bezpečných zemí a je tak dle názoru žalobce zcela na libovůli ministerských úředníků, jak bude v konkrétním případě postupováno. Žalobce pro úplnost také dodal, že v České republice pobýval legálně na základě pracovního povolení od roku 1995, jeho manželka v současnosti rovněž v České republice pracuje na pracovní povolení.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 23. 4. 2004, č. j. 9 Az 35/2003 - 48, žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl. V odůvodnění městský soud předně odmítl žalobcovy námitky odkazující na porušení správního řádu s tím, že podle jeho názoru si žalovaný pro své rozhodnutí opatři dostatek podkladů a napadené rozhodnutí vychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci; k porušení ustanovení správního řádu tedy nedošlo. Městský soud se dále zcela ztotožnil s podrobně a přesvědčivě zdůvodněným závěrem žalovaného, že Polsko, na jehož území se žalobce zdržoval (pobýval) při své cestě do České republiky a kde též mohl během cesty či v průběhu hraniční kontroly o azyl bez problémů požádat, lze v případě žalobce považovat za bezpečnou třetí zemi respektující základní lidská práva a svobody. Soud má za to, že v souladu se zákonem je i závěr žalovaného o tom, že z okolností cesty žalobce přes území Polska do České republiky nevyplývá, že by žalobce Polskem ve smyslu § 2 odst. 2 písm. b) zákona o azylu, ve znění účinném do 31. 1. 2002, pouze projížděl bez možnosti svobodného projevu vůle směřujícího k zahájení azylového řízení. Krajský soud rovněž zdůraznil, že důvody, které jsou podstatné pro posouzení azylu z hlediska § 12 zákona o azylu, pro které žalobce o azyl v České republice požádal, jsou v posuzované věci irelevantní, neboť nijak nesouvisí s důvody, pro které byla žádost žalobce o udělení azylu posouzena jako zjevně nedůvodná a jako taková zamítnuta. Soud – stejně jako správní orgány obou stupňů – se proto případnou existencí žalobcem tvrzených důvodů pro udělení azylu vzhledem k § 12 zákona o azylu nezabýval.

Proti rozsudku Městského soudu v Praze podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). K odůvodnění kasační stížnosti

uvedl, že hned při svém vstupu do České republiky podal žádost o azyl. Přicestoval sice na území ČR přes území Polska, nicméně cestoval v přímé autobusové lince směřující do ČR, která na území Polska měla jen dvě velmi krátké přestávky, které jsou navíc povinné u všech dálkových spojů, a neměl tedy čas žádat o azyl v Polsku. Navíc, jak již dříve ve svých žádostech opakovaně uvedl, v Polsku, kde se snažil v minulosti podnikat, byl vydírán mafií, perzekuován úřady a jako státnímu příslušníkovi Ukrajiny mu byly kladeny četné překážky, které nemohl i při vynaložení veškerého úsilí překonat. S ohledem na uvedené osobní zkušenosti se stěžovateli jeví označení Polska za tzv. bezpečnou třetí zemi přinejmenším nepřesným, neodpovídající skutečnosti a značně pochybné. V této souvislosti poukazuje na skutečnost, že žádný právní předpis neurčuje seznam třetích bezpečných zemí, ani blíže nedefinuje znaky bezpečných třetích zemí. Je tak dle názoru stěžovatele zcela na libovůli ministerských úředníků, jak bude v konkrétním případě postupováno. Stěžovatel dále poukazuje na to, že podle ustanovení § 2 odst. 2 zákona o azylu se tzv. třetí bezpečnou zemí rozumí jiný stát než stát, jehož je cizinec státním občanem, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka. Pokud budeme dané ustanovení aplikovat na případ stěžovatele, jsme nuceni konstatovat, že stěžovatel na území Polska před svým vstupem do České republiky v žádném případě nepobýval, Polsko bylo jen tranzitní zemí, kterou stěžovatel při cestě do České republiky projížděl, a proto nemohlo být ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o azylu, ve znění účinném do 31. 1. 2002, tzv. třetí bezpečnou zemí. K této své žádosti stěžovatel uvádí, že pokud by byl nucen opustit území České republiky a vycestovat zpět na Ukrajinu, hrozí mu zde vážné nebezpečí. Vzhledem k uvedenému se stěžovatel obrací na Nejvyšší správní soud v Brně a navrhuje, aby tento ve smyslu § 107 s. ř. s. přiznal odkladný účinek vykonatelnosti napadeného rozhodnutí a vydal rozsudek, kterým rozhodnutí Městského soudu v Praze zruší a věc mu vrátí k dalšímu projednání.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný poukazuje na to, že stěžovatel neuvádí žádné nové argumenty než ty, které již zazněly v jeho žalobě a které byly městským soudem shledány jako nedůvodné. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnuti, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podal dne 1. 7. 2001 žádost o udělení azylu, v níž uvedl, že na Ukrajině nemohl najít práci, protože je Rus. Zkoušel podnikat, ale mafie mu spálila zboží, protože jí nezaplatil. Ve vlastnoručně psaném prohlášení uvedl tytéž důvody, které doplnil obavou o své zdraví a život a obavou o zdraví a život jeho rodiny. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR pak stěžovatel sdělil, že měl z důvodu své ruské národnosti na Ukrajině problémy. Pracoval jako řidič autobusu, ale byl požádán, aby odešel na vlastní žádost. Jeho místo dostal Ukrajinec. Začal podnikat, ale neznámí lidé mu zničili sklad. Obrátil se na policii, ta mu přislíbila pomoc, ale byl upozorněn opět neznámými lidmi, že nedovolí, aby podnikal. Byl několikrát zbit, zbity byly i jeho děti, proto se rozhodl raději z Ukrajiny odjet. Do České republiky přijel linkovým autobusem L. – P. přes Polsko. Na území Polska pobýval asi 10 hodin. Na odpočinek a jídlo měli 2 přestávky. O azyl v Polsku nepožádal proto, neboť i v Polsku existuje jako na Ukrajině mafie a korupce, a rovněž proto, že Polsko pro něj není bezpečné, protože Polsko i Západní Ukrajina vždy proti sobě bojovaly. Naopak v České republice má známé, zná jazyk a může počítat s pomocí známých. V případě návratu na Ukrajinu se obává toho, že by mohl být uvězněn. S informacemi, které měl žalovaný k dispozici při posuzování případu žalobce se stěžovatel seznámit nechtěl. Stěžovatel byl seznámen s obsahem protokolu, souhlasil s ním a nežádal doplnění ani změny.

Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu se návrh na zahájení řízení o udělení azylu se zamítne jako zjevně nedůvodný, jestliže účastník řízení o udělení azylu přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě nelze tento stát za takovou zemi považovat.

Podle ustanovení § 2 odst. 2 zákona o azylu, ve znění platném v době rozhodnutí správního orgánu I. stupně, se bezpečnou třetí zemí rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, aniž by byl

vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. Stát není bezpečnou třetí zemí, pokud: a) na něj lze vztáhnout překážky vycestování podle § 91, nebo b) cizinec jeho územím pouze projížděl.

S ohledem na povahu rozhodnutí žalovaného i rozsah námitek obsažených v kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval pouze otázkou, zda bylo dostatečně objasněno, že stěžovatel přicestoval do České republiky z bezpečné třetí zemi a zda na území této bezpečné třetí země pobýval.

Nejvyšší správní soud má za nepochybné, že stěžovatel přicestoval do České republiky autobusem, a to přes území Polska. Žalovaný i městský soud se přitom ve svých rozhodnutích dostatečně podrobně a přesvědčivě vypořádali s tím, že Polsko je bezpečnou třetí zemí, respektující základní práva a svobody a demokratické principy právního státu; ostatně jde o stát, který je součástí Evropské unie, takže nerespektování těchto zásad a principů ze strany státu je pojmově vyloučené. Tvrzení stěžovatele, že v Polsku existuje jako na Ukrajině mafie a korupce a že Polsko pro něj není bezpečné, protože Polsko i Západní Ukrajina v minulosti vždy proti sobě bojovaly, a proto zde o azyl nepožádal, se v tomto světle jeví jako irelevantní.

Druhou otázkou je, zda stěžovatel na území Polska pobýval či tímto územím pouze projížděl. V tomto případě si zdejší soud osvojil interpretaci uvedenou již v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 5/2003 - 46, podle kterého: *„pojem „projíždí“ příslušnou zemí je nutno interpretovat restriktivně, a to z důvodu podstaty a smyslu celého azylového řízení, do značné míry založeného na principu, že cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi (čl. 43 Listiny základních práv a svobod), má o azyl požádat vždy již v první zemi, kde má reálnou příležitost tento status obdržet nejdříve a kde budou garantována jeho základní práva a svobody. Takovouto zemí je zpravidla právě tzv. bezpečná třetí země ve smyslu § 2 zákona č. 325/1999 Sb. Azylové zákonodárství České republiky je totiž třeba vidět i v kontextu tendence právních úprav azylu v jiných srovnatelných demokratických evropských zemích, které rovněž vnímají právo na azyl jako právo na nezbytnou ochranu před pronásledováním v zemích původu; nikoliv však jako právo vybrat si zemi, v které žadatel o azyl bude chtít toto své právo uplatnit.“* Jak sám stěžovatel vypověděl, cesta přes území Polska trvala asi 10 hodin, přičemž na odpočinek a jídlo měli 2 přestávky. Je tedy zřejmé, že stěžovatel měl reálnou možnost požádat o udělení azylu v Polsku, tzn. v bezpečné třetí zemi ve smyslu § 16 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 2 odst. 2 zákona o azylu, a že proto žalovaný ani městský soud nikterak nepochybily, když shledaly žádost stěžovatele o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou ve smyslu citovaných ustanovení.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a rovněž zdejší soud neshledal žádnou vadu řízení, jež by spočívala v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit, přičemž rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost, ani nebyla shledána nepřezkoumatelnost rozhodnutí tohoto soudu spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí,

popř. v jiné vadě řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci (stěžovateli) náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížností žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Odměna zástupci stěžovatele, Mgr. Ondřejovi Ambrožovi, který byl ustanoven stěžovateli k jeho žádosti usnesením Městského soudu v Praze ze dne 9. 3. 2005, č. j. 9 Az 35/2003 - 86, byla stanovena za dva úkony právní pomoci po 1000 Kč (převzetí a příprava zastoupení a doplnění kasační stížnosti – § 9 odst. 1 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb.), k čemuž byl přičten režijní paušál ve výši 2 x 75 Kč ve smyslu § 13 odst. 3 téže vyhlášky, celkem tedy 2150 Kč. Uvedená částka bude zástupci stěžovatele vyplacena do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. června 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu